

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เรื่อง พระกำแพงกลีบจําปา

The Office Of Academic Resource Information And Technology

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รายละเอียด

เมื่อได้พูดถึงพระกำแพงพลูจีบไปแล้ว ทำให้นึกถึงพระกำแพงลีลาชั้นนำอีกองค์หนึ่ง ซึ่งปัจจุบันนี้เป็นพระเครื่องในระดับตำนานที่หาชมของแท้ได้ยากยิ่งนัก พระที่ว่านี้ คือกำแพงกลีบจำปา พระพิมพ์นี้เป็นปางลีลา ศิลปะสุโขทัยตามแบบฉบับของพระลีลาของกำแพงเพชรสกุลทุ่งเศรษฐี มีฐานรองรับด้วยบัวเล็บช้างสามกลีบ พุทธลักษณะใกล้เคียงกับพระกำแพงเม็ดขนุนมาก ที่ต่างกับพระกำแพงเม็ดขนุนและสามารถแยกแยะได้ง่ายๆ ก็คือ พระกำแพงเม็ดขนุนฐานเรียบ ไม่มีลักษณะเป็นบัว พระกำแพงกลีบจำปาด้านหลังจะเป็นแบบปาดเรียบ ไม่ใช่อุ่มขนุนขึ้นแบบพระกำแพงเม็ดขนุน และขอบข้างจะเป็นลักษณะแบบขอบตัดส่วนพระเม็ดขนุนไม่มีลักษณะที่ว่า หรือถ้าจะว่ากันสั้น ๆ ก็คือ ถ้ามีลักษณะบางคือ กำแพงกลีบจำปา ถ้าอุ่มหนา ก็คือกำแพงเม็ดขนุน

มีหลักฐานว่าพระกำแพงกลีบจำปาพบครั้งแรกที่วัดพระบรมธาตุ เมื่อ พ.ศ. 2392 พร้อม ๆ กับการพบพระกำแพงเม็ดขนุน แต่พบน้อยมาก ที่นักนิยมพระในยุคเก่าท่านพากันเรียกว่าพระกำแพงกลีบจำปาเพราะมีลักษณะบาง เรียวแบน ปลายแหลมเรียวมน และมีสีเหลืองเข้มคล้ายดอกจำปา

หลังจากการพบครั้งแรกแล้ว ไม่มีการพบพระพิมพ์นี้อีกเลยจนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2509 ได้มีการพบพระพิมพ์นี้อีกที่บริเวณลานทุ่งเศรษฐี แต่พบเพียงประมาณ 200 องค์ เท่านั้น (พระเครื่องเรื่องของคลัง ประชุมกาญจนวัฒน์ : 2509) เป็นที่น่าสังเกตว่า อ. ประชุม ฯ ท่านเรียกว่าพิมพ์นี้อีกชื่อหนึ่งว่า กำแพงปากเปิด ซึ่งน่าจะเป็นการสับสนกับพระอีกพิมพ์หนึ่งซึ่งมีลักษณะบาง โค้งเป็นลอนน้อย ๆ คล้ายกับกำแพงหย่อง (ตักศิลา)

การพิจารณาพระกำแพงกลีบจำปา พระพิมพ์นี้เป็นพระเครื่องที่เก่าแก่มาก ด้านข้างมีปีกแผ่กว้างออกไป มีรอยถูกตัด เจียนด้วยของมีคม ทั้งหมดจะมีคราบกรุจีบแน่นซึ่งเป็นลักษณะที่พบได้ทั่วไปในพระกำแพงที่ “ แก้ว ” อันเกิดจากคราบน้ำวานที่ขับออกมาผสมผสานกับดินกรุ และจะมีรารักกระจายทั่วไป ที่สำคัญและถือเป็นจุดพิจารณา ก็คือ ทุกองค์จะมีดินกรุสีเหลืองแบบแน่นอยู่บนผิวมีลักษณะเป็นดินปนทรายสีเหลืองละเอียด

การพิจารณาธรรมชาติ ด้านหลังจะมีรอยลายมือจาง ๆ และมีการยุบตัวเป็นคลื่น ไม่ตั้งเรียบเป็นอันขาด เมื่อพิจารณาด้านข้างอย่างช้า ๆ จะเห็นว่าขอบข้างที่บางนั้นจะมีการยุบตัวลงเล็กน้อยไม่ตั้งราบเช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะการเซทตัวของเนื้อพระที่ผ่านเวลาอันยาวนาน ลักษณะของรารักขอให้กลับไปอ่านบทความเก่าเกี่ยวกับคราบรารักที่ผู้เขียนได้เสนอแนะไว้อย่างละเอียดแล้ว

พระกำแพงกลีบจำปาที่พบยังมีแบบเนื้อชินเงิน ซึ่งมีลักษณะบางมากและด้านหลังจะเป็นแอ่งเว้าลงไปปรากฏลายผ้า ส่วนใหญ่เนื้อจะระเบิดผุ หางค์ที่สมบูรณ์ยากมาก นอกจากนี้ยังมีแบบว่านหน้าทองซึ่งเป็นพระที่พบเพียงไม่กี่องค์

พระกำแพงกลีบจำปาที่พบมีอยู่ ๓ ขนาด ลดหลั่นกันเล็กน้อยจึงจำแนกออกได้เป็นพิมพ์ใหญ่ พิมพ์กลาง และพิมพ์เล็ก พิมพ์ใหญ่มักจะลึกและงามกว่า ปีกขอบด้านข้างมักตัดชิดองค์ พิมพ์กลางและพิมพ์เล็กจะมีปีกกว้าง และมักจะตื้นกว่าแบบแรก

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

คนโบราณท่านพูดต่อๆ กันมาว่าพระกำแพงกลีบจำปามีพุทธานุภาพทางเมตตามหานิยม แคล้วคลาด และอำนาจโชคลาภ เป็นพระที่เลิศด้วยศิลปะ และเป็นพระหายากยิ่งเพราะพบน้อย นิกนิยมนพระรุ่นเก่าเมื่อยุคก่อน 2500 โดยเฉพาะนิกนิยมนพระรอบนอกหรือท้องถิ่นเวลาที่ท่านพูดถึงพระกำแพงลีลา ท่านจะพูดกันว่า “กำแพงเขย่ง” ในบรรดาพระกำแพงเขย่งที่ถือเป็นสุดยอดนี้ มี 3 องค์ที่ท่านมักจะกล่าวไว้ก็คือ เม็ดขนุน “พลูจีบ กลีบจำปา” ท่านที่มีพระพิมพ์นี้ก็ขอให้ทราบว่า ท่านเป็นเจ้าของพระเครื่องชั้นสุดยอดองค์หนึ่งของประเทศไทย ที่เพียบพร้อมด้วยคุณค่าทางโบราณศิลป์ และพุทธกถุยานุภาพชนิดเชื่อถือได้

คำสำคัญ : พระเครื่อง

ที่มา : <https://www.facebook.com/taksilaprakruang/posts/709721262492304/>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2019-08-15

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1169&code_db=610005&code_type=01